

**ПРЕСМЕТУВАЊЕ И ПЛАЌАЊЕ НА ПРИДОНЕСИТЕ
И ПЕРСОНАЛНИОТ ДАНОК НА ПЛАТА ИЛИ ДЕЛ ОД ПЛАТА,
НАДОМЕСТОК НА ПЛАТА И ДРУГИ ПРИХОДИ ВО 2018 ГОДИНА И НАЧИНОТ НА
ПОСТАПУВАЊЕ НА ИСПЛАТУВАЧОТ НА ПРИХОДИ, ДАНОЧНИТЕ ОБВРЗНИЦИ
НА ПДД И ТРГОВЦИТЕ КОИ ОРГАНИЗИРААТ ЗЕЛЕН ПАЗАР**

Потребата од публикување на наведениот текст произлегува од донесувањето на:

- *Законот за изменување на Законот за придонеси од Задолжително социјално осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 171/2017);*
- *Законот за изменување и дополнување на Законот за персоналниот данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ број 190/2017);*
- *Законот за изменување и дополнување на Законот за минимална плата во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 132/2017);*
- *Објавата на министерот за финансии за личното ослободување за персоналниот данок на доход за 2018 година („Службен весник на Република Македонија“ број 193/2017 година, како и континуираното интересирање за начинот на постапување во делот на пресметување на персоналниот данок на доход.*

Па согласно одредбите на член 41 од Законот за изменување и дополнување на Законот за персоналниот данок на доход е утврдено дека „Пресметката и пријавувањето на приходите остварени до 31 декември 2017 година заради пресметување на персоналниот данок на доход за 2017 година ќе се врши согласно со одредбите од Законот за персоналниот данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ број 80/1993, 70/1994, 71/1996, 28/1997, 8/2001, 50/2001, 52/2001, 2/2002, 44/2002, 96/2004, 120/2005, 52/2006, 139/2006, 160/2007, 159/2008, 20/2009, 139/2009, 171/10, 135/11, 166/12, 187/13, 13/14, 116/15, 129/15, 199/15 и 23/16)“.

Со еден збор би сакале да истакнеме дека во делот на начинот на постапување на пресметувањето и плаќањето на ПДД за 2017 година и доставувањето на потребните извештаи за исплатените приходи и платениот персонален данок на доход останува ист, со тоа што започнувајќи од 01.01. 2018 година се воведува нов начин на постапување во делот на пресметувањето и плаќањето на персоналниот данок на доход односно пресметувањето на персоналниот данок ќе се врши со поднесување на Електронска пресметка за приход и данок (е-ПДД) до Управата за јавни приходи, преку новиот систем е-Персонален данок e-pdd.ujp.gov.mk, за што потребно е да извршите регистрација во истиот (ве молиме обрнете внимание на веб страните кои ви се приложени на крајот од текстот).

Критериум за постапување

Пресметувањето и плаќањето на придонесите и персоналниот данок на плата или дел од плата, надоместок на плата и другите приходи остварени во земјата и странство се уредени со повеќе законски и подзаконски акти меѓу кои и:

- **Закон за придонеси од задолжително социјално осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ број 142/08, 62/09, 64/09, 156/09, 166/10, 53/11, 185/11, 44/12, 150/12, 15/13, 91/13, 170/13, 97/14, 113/14, 180/14, 188/14, Автентично толкување 8/15, 20/15, 48/15, 129/15, 217/15, 190/16 и 171/17);
- **Правилник за начинот на пресметка и уплата на придонесите од задолжително социјално осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ број 149/08, 145/09 и 58/11);
- **Закон за персонален данок на доход** („Службен весник на Република Македонија“ број 80/93, 3/94, 70/94, 71/96, 28/97, 8/2001, 50/2001, 52/2001, 2/2002, 44/2002, 96/2004, 120/05, 52/06, 139/06, Испр. 6/07, 160/07, 159/08, 20/09, 139/09, 171/10, 135/11, 166/12, 187/13, 13/14, 116/15, 129/15, 199/15, 23/16 и 190/17);

- Упатство за начинот на пресметување и плаќање на аконтациите на персоналниот данок на доход по одбивка („Службен весник на Република Македонија“ број 201/14);
- Правилник за формата, содржината и начинот на пополнување на годишната даночна пријава за утврдување на персоналниот данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ број 15/10 и 4/12);
- Правилник за начинот на пресметка и уплата на аконтациите на персоналниот данок на доход, формата и содржината и начинот на доставување и одобрување на електронската пресметка за приход и данок („Службен весник на РМ“ број 197/2017 година);
- Правилник за формата и содржината на барањето за издавање на одобрение за намалување на пресметаниот данок на доход по основ на воведување на фискален систем на опрема, односно фискална апаратура и интегриран автоматски систем за управување („Службен весник на Република Македонија“ број 197/2017);
- Правилник за формата и содржината на барањето за паушално плаќање на персоналниот данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ број 197/2017);
- Правилник за формата и содржината на извештајот за корисниците на продажни места на зелените пазари („Службен весник на Република Македонија“ број 197/2017) (вклучувајќи и многу други правилници, упатства и обрасци за пресметување на ПДД на поодделни примања);
- Објавата од Министерот за финансии („Службен весник на Република Македонија“, број 193/17) за висината на личното ослободување кое се однесува за известувачки период за 2018 година.

Обврзник за плаќање

Обврзник за плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување е **физичко лице/осигуреник** во чие име и за чија сметка се плаќаат придонесите и персоналниот данок односно:

- работник во работен однос кај правно лице;
- самовработено лице;
- извршен член на одбор на директори во трговско друштво, член на управен одбор во трговско друштво, односно управител во трговско друштво, доколку не е осигурен по основ на работен однос и самовработување;
- индивидуален земјоделец;
- верско службено лице;
- привремено невработено лице додека прима паричен надоместок од осигурување во случај на невработеност, согласно со закон итн.

Обврзник за пресметка и уплата

Обврзник за пресметка и уплата на придонеси од задолжително социјално осигурување е субјектот кој има обврска на товар и за сметка на обврзникот за плаќање на придонеси да ги пресмета, задржи и уплати придонесите и персоналниот данок односно:

- работодавач;
- исплатувач на надоместок;
- Фонд за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија;
- Фонд за здравствено осигурување на Македонија;
- Агенција за вработување на Република Македонија итн.

Видови на придонеси од задолжително социјално осигурување

Придонеси од задолжително социјално осигурување се следните:

- пензиско и инвалидско осигурување врз основа на тековна исплата;
- задолжително капитално финансирано пензиско осигурување;
- стаж на осигурување кој се смета со зголемено траење;
- здравствено осигурување и
- осигурување во случај на невработеност.

Основица за пресметка на придонесите

Основицата за пресметка и плаќање на придонеси е дефинирана во Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување и истата се разликува според различните категории на обврзници за плаќање:

- плата, дополнителни примања од работен однос утврдени во законот кој ги уредува работните односи, колективен договор и договорот за вработување, за лице во работен однос;
- паричен надоместок на извршен член на одбор на директори во трговско друштво, член на управен одбор во трговско друштво, односно управител во трговско друштво;
- плата за работа со скратено работно време, односно за часовите поминати на работа, и дополнителни примања од работен однос утврдени во законот кој ги уредува работните односи, колективен договор и договорот за вработување, за работник кој работи со скратено работно време;
- просечна плата во Републиката објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика, за лицето од членот 7 став (1) точки 10 и 11, лицето од членот 10 став (1) точка 13 и лицата од членот 10-б на законот кои во претходната календарска година оствариле приход поголем од годишниот износ на минимална основица за пресметка и плаќање на придонесите, согласно со членот 15 став (1) од законот;
- месечната аконтација на нето приходот, односно на паушално утврдениот нето приход на кој се плаќа данок, согласно со Законот за персонален данок на доход, за самовработено лице;
- просечна плата на работникот остварена во годината пред престанокот на задолжителното осигурување, усогласена со просечниот годишен пораст на платите во Републиката, за лицата кои пристапиле во продолжено пензиско и инвалидско осигурување, согласно со закон;
- просечна плата на работникот остварена во година пред упатување на работа во странство, усогласена за просечен месечен пораст на платите кај работодавачот, или просечната плата во Републиката објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика, доколку нема податок за просечна плата на работникот остварена во година пред упатување на работа во странство за работник кој е упатен на работа во земји со кои Република Македонија нема склучено или преземено договор за социјално осигурување, за работник кој е упатен на работа во странство од работодавач;
- просечна плата на работникот остварена во годината пред упатување на работа во странство, усогласена за просечен месечен пораст на платите кај работодавачот и платата што ја прима во странство, или просечната плата во Републиката објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика, доколку нема податок за просечна плата на работникот остварена во година пред упатување на работа во странство и платата што ја прима во странство во земји со кои Република Македонија има склучено или преземено договор за социјално осигурување, за работник кој е упатен на работа во странство од работодавач;
- пензијата, односно надоместок според прописите на пензиското и инвалидското осигурување, за корисник на домашна пензија;
- надоместок на плата за време на привремена спреченост за работа поради болест и

- повреда и отсуство од работа поради бременост, раѓање и мајчинство, за корисник на паричен надоместок;
- надоместок за скратено работно време за неџа и чување на потешко хендикепирано дете, за корисник на надоместок;
 - надоместок на плата за време на професионална рехабилитација, за корисник на надоместок;
 - надоместок во случај на невработеност, за невработени лица корисници на паричен надоместок за време на привремена невработеност;
 - 20% од просечно исплатената месечна плата по работник во Републиката објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика, за индивидуален земјоделец, итн.

Најниска основица

- Основицата за пресметување и плаќање на придонесите, односно основицата за осигурување за тековната година не може да биде пониска од 50% од просечната плата по работник во Република Македонија, објавена во јануари во тековната година.
Односно, според Соопштението издадено од Државниот завод за статистика на Република Македонија број **4.1.18.06 од 23.01.2018** година просечната исплатена месечна бруто-плата по вработен објавена во јануари 2018 година изнесува **34.079,00** денари, односно најниската основица за пресметување и плаќање на придонесите за тековната **2018** година изнесува **17.040** денари (**бруто**).
- За самовработено лице кое врши професионална и друга интелектуална услуга, основица за пресметување и плаќање на придонесите, односно основицата за осигурување за тековната година не може да биде пониска од просечната плата по работник во Република Македонија, објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика (**34.079,00 денари, бруто**).

Највисока основица

- Највисока месечна основица за пресметување и уплата на придонесите за тековната 2018 година е износот од **шеснаесет¹ просечни плати**. Како основица претставува просечната плата по работник во Република Македонија објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика, **односно 545.264 денари (34.079 денари x 16)**.
- Највисока месечна основица за пресметување и уплата на придонесите за примањата на извршен член на одбор на директори во трговско друштво, член на управен одбор во трговско друштво, односно управител во трговско друштво, е износот од шеснаесет просечни плати² односно **545.264 денари (34.079 денари x 16)**.
- Највисока месечна основица за пресметување и уплата на придонесите за самовработено лице е износот од дванаесет³ просечни плати односно **(34.079 x 12 = 408.948,00 денари)**;
- На износот повисок од највисоката месечна основица не се пресметуваат и уплатуваат придонеси, но се пресметува и уплатува персонален данок.

* Ќе отпочне да се применува од 1 декември 2017 година

¹ Со одредбите на член 6 став 1 од Законот за изменување на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување висината од дванаесет просечни плати се зголемува на шеснаесет (16) просечни плати и ќе се применуваат од 1 јануари 2018 година. Со тоа што наведениот износ е пресметан според податоците објавени во јануари 2018 година.

² Со одредбите на член 6 став 2 од Законот за изменување на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување висината од дванаесет просечни плати се зголемува на шеснаесет (16) просечни плати и ќе се применуваат од 1 јануари 2018 година. Со тоа што наведениот износ е пресметан според податоците објавени во јануари 2018 година.

³ Со одредбите на член 6 став 3 од Законот за изменување на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување висината од осум просечни плати се зголемува на дванаесет (12) просечни плати и ќе се применуваат од 1 јануари 2018 година. Со тоа што наведениот износ е пресметан според податоците објавени во јануари 2018 година.

Стапки по видови социјални придонеси и просечна плата по работник

Вид на придонес	Стапка 2018	Стапка 2017	Стапка 2016	Стапка 2015	Стапка 2014
Задолжително пензиско и инвалидско осигурување	18%	18%	18%	18%	18%
Задолжително здравствено осигурување	7,3%	7,3%	7,3%	7,3%	7,3%
Дополнителен придонес за здравствено осигурување за случај на повреда на работа и професионално заболување	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
Задолжителен придонес за осигурување во случај на невработеност	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%
Вкупно	27,⁰⁰%	27,⁰⁰%	27,⁰⁰%	27,⁰⁰%	27,⁰⁰%

Лично и годишно даночно ослободување

Годишното лично ослободување е ослободување што го остварува обврзникот на персонален данок на доход при годишно пресметување на данокот на доход во Годишната даночна пријава или во Годишниот даночен биланс и кое во месечни износи го користат примателите на плата.

При пресметување на годишниот персонален данок на доход, личното ослободување се признава во висина на искористеното право на лично ослободување при аконтативното пресметување на персоналниот данок на доход за вкупно исплатените лични примања од плата и пензија.

Износот на годишното лично ослободување го објавува Министерот за финансии.

Преглед на лично ослободување за 2018 година

1. Личното ослободување за 2018 година на годишно ниво, изнесува 90.372⁴ денари и
2. Личното ослободување по основ на лични примања од плата и пензија, месечно се утврдува во износ од 7.531,00 денари.

Начин на пресметка на бруто-плата

1) Пресметката на плата за работник кој работи вкупен број на часови во месецот се врши на следниот начин:

Бруто плата - Придонеси - Лично ослободување = Основица за пресметка на персонален данок на доход (ПДД)

Основица за пресметка на ПДД x 10% = Износ на ПДД

Бруто плата – Придонеси – ПДД = Нето плата

Бруто плата 2017/2018 година={Нето плата+(Нето плата-лично ослободување) x 0,111111}/0,730

⁴ Објава на министерот за финансии на Република Македонија објавена во „Службен весник на Република Македонија“ број 193/17;

2) **За вработените кои работат помалку часови во месецот од вкупниот број на часови**, пресметката се врши по час, односно се пресметува бруто плата и лично ослободување согласно со часовите поминати на работа.

3) Кога се пресметува **плата која е пониска од најниската основица**, доплатата на придонес до најниска основица се врши на следниот начин:

50% од просечната плата – Бруто плата = Основица за доплата

Основица за доплата x Стапка на придонес = Износ на придонес за доплата до најниска основица.

4) Пресметката за плата со **остварени часови на ефективна работа и часови на боледување за плата која е пониска од најниската основица** е следна:

Бруто плата / вкупен број часови во месецот x часови за ефективна работа = Бруто плата за ефективни часови

Бруто плата / вкупен број часови во месецот x часови за боледување = Бруто плата за боледување

Доплата до минимална основица ќе се смета на следниот начин:

50% од просечна плата / вкупен број на часови во месецот x часови на ефективна работа = Минимум согласно часовите

Минимум согласно часовите - бруто плата за ефективни часови = Основица за доплата

Основица за доплата x Стапка на придонес = Износ на придонес за доплата до најниска основица.

Поднесување на пресметка и исплата на бруто-плата

Месечната пресметка за интегрирана наплата се поднесува преку клиентскиот софтвер “МПИН”, кој се превзема од веб страната на Управата за јавни приходи.

Рок за поднесување на пресметката за плата

Обврзникот за пресметка и уплата на придонесите е должен пресметката да ја достави до Управата за јавни приходи, најдоцна до 10-ти во тековниот за претходниот месец, по електронски пат.

Рок за исплата на бруто-плата

Рок на уплата на придонесите е денот на исплатата на плата или дел од плата, надоместок на плата, односно друг паричен надоместок.

Денот на исплатата на плата или дел од плата, надоместок на плата, односно друг паричен надоместок е ден на доспеаност за плаќање на придонесите. Доколку плата или дел од плата, надоместок на плата, односно друг паричен надоместок не се исплатени, рок на доспеаност за плаќање на придонесите е 15-ти од тековниот месец за претходниот месец.

Пресметки и исправка на плата за минат период

Доколку поднесувате пресметка за плата која се однесува на минат период (за 2017, 2016, 2015, 2014, 2013, 2012 и 2011 година) или пак исправка на пресметка за плата за овој период, потребно е да го користите клиентскиот софтвер, односно стапките на придонеси од задолжително социјално осигурување и даночното ослободување кои важат за тој период, согласно Законот.

Персонален данок на доход

Според одредбите на наведениот закон, доходот што подлежи на оданочување го сочинуваат следниве видови приходи⁵ остварени во земјата и во странство и тоа:

- лични примања;
- приходи од самостојна дејност;
- *приходи од продажба на сопствени земјоделски производи*⁶;
- приходи од имот и имотни права;
- приходи од авторски права и права од индустриска сопственост;
- приходи од капитал;
- капитални добивки;
- добивки од игри на среќа и
- други приходи.

На одданочувањето подлежат сите приходи погоренаведени што се остварени во пари, хартии од вредност, во натура или во некој друг вид.

Но, секако неминовно е да се напомене дека во процесот на оданочување со овој вид на данок, пропишани се и ослободувања⁷ од пресметување и плаќање на персоналниот данок на доход на одредени примања и тоа по основ на:

- награди што ги доделува Организацијата на Обединетите нации и меѓународните организации;
- награди за животни достигнувања во науката, културата и спортот;
- стипендии и кредити на ученици и студенти што ги доделуваат органите на државната управа и фондации во согласност со закон;
- награди на ученици и студенти за време на задолжителна практична работа и обука до 4.000 денари месечно;
- награди на ученици и студенти освоени на натпревари во рамките на образовниот систем;
- награди на спортист за постигнати резултати на официјални меѓународни натпревари;
- стипендии за спортисти;
- надоместок на трошоци за службени патувања (трошоци за превоз, сместување и исхрана) при патување на државните репрезентации и спортските клубови на официјални првенства и други меѓународни натпревари;
- надоместок на трошоци за службени патувања, за теренски додаток (сместување, исхрана) или одвоен живот од семејството на вработени лица во висина на најнискиот износ утврден со општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;
- надоместоците на трошците за користење на сопствен автомобил за потребите на работодавачот во висина од 30% од цената на литар гориво што го користи автомобилот за секој изминат километар, а најмногу до 3.500 денари месечно.

⁵ член 3 од Законот за персоналниот данок на доход

⁶ Се воведува како обврска за оданочување на овој вид на приходи започнувајќи од 1.01.2018 година;

⁷ член 6 од Законот за персоналниот данок на доход

- организиран превоз до и од работа, како и исхрана за време на работа утврдени со закон, општ колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;
- надоместок на лицата волонтери согласно со Законот за волонтерството;
- надоместок за инвалидност, плата и пензија на инвалидно лице;
- детски додаток;
- други социјални додатоци за деца, утврдени со закон;
- паричен надоместок за време на невработеност, утврден со закон;
- надоместок во случај на смрт на вработениот и на член на семејството, до пропишаниот износ;
- помош за претрпени штети од елементарни непогоди, до најнискиот износ утврден со општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;
- помош за претрпени штети настанати од елементарни непогоди и други вонредни настани исплатени од Буџетот на Република Македонија и буџетите на градот Скопје и единиците на локалната самоуправа;
- финансиска помош на физички лица која се користи за лекување во земјата или во странство, во висина на реалните трошоци на лекувањето, документирани со сметки на здравствените установи кои го извршиле лекувањето;
- надоместок по основа на здравствено осигурување, освен надоместок на плата;
- помошти за социјални заштита;
- надоместок за телесно оштетување;
- надоместок на штета по основ на животно и неживотно осигурување;
- камати по јавни заеми;
- камати по обврзници издадени од Република Македонија и единиците на локалната самоуправа;
- камати на штедни влогови, трансакциски сметки и депозити по видување;
- алиментации и надоместоци на штета по судска одлука и надоместок на штета како последица на несреќа при работа;
- приходи од продажба на собрани лековити билки и шумски плодови, остварени од физичко лице;
- парични надоместоци доделени на национален уметник согласно со Законот за националниот уметник на Република Македонија;
- парични надоместоци доделени на уметник и стручен соработник од областа на заштитата на културното наследство кој остварил право на пензија и е добитник на една од државните награди “11 Октомври“ за животно дело, “11 Октомври“ за долгогодишни остварувања во културата и уметноста, “Св. Климент Охридски“ за долгогодишно остварување во културата и уметноста, наградата “23 Октомври“ за долгогодишни остварувања во културата, согласно со Законот за културата;
- опремина која се дава при заминување во пензија во висина од две просечни месечни нето плати по работник исплатени во Република Македонија во последните три месеца;
- надоместок за учество на лице во органите за спроведување на избори и други форми на непосредно изјаснување на граѓаните, како и надоместок за работа во врска со пописот на населението;
- еднократен надоместок во вид на испратнина заради трајно работно ангажирање на работниците под услов и начин утврдени со закон;
- примени донации во согласност со Законот за донации и спонзорства во јавните дејности;
- плати на вработените лица кај обврзникот кој е корисник на технолошка индустриска развојна зона, за период од десет години од започнувањето на вршењето на дејноста во зоната, односно од првиот месец во кој корисникот ќе изврши исплата на плата, без разлика на бројот на вработените лица кај корисникот, под услови и постапка утврдени со Законот за технолошки индустриски развојни зони;

- надоместок на трошоци за хотелско сместување, храна и превоз за лица кои не се вработени кај филмскиот продуцент, кои учествуваат при производство на филм наменет за јавно прикажување, во висина на стварните трошоци, утврдени врз основа на документ за направените трошоци;
- надоместоци на трошоци за сместување (ноќевање или ноќевање со појадок) и превоз за лица кои не се вработени кај исплатувачот, а кои се ангажирани за извршување на работа кај исплатувачот во функција на неговата дејност врз основа на документи за направените трошоци;
- надоместоци на трошоци за сместување, храна и превоз за лица кои се учесници или ангажирани на настани организирани во рамки на активностите на организација основана согласно со Законот за здруженија и фондации, врз основа на документи за направените трошоци и
- надоместоци на трошоци за сместување, храна и превоз за членови на синдикатот кои се учесници или ангажирани на настани организирани во рамки на активностите на синдикатот и примања на членови на синдикатот исплатени од средствата на синдикатот согласно со Статут, програма и одлуки на органите на синдикатот.

Пресметувањето на персоналниот данок на доход во пракса и примената на утврдената стапка од 10% се разликува од начинот на утврдената основица, односно дали станува збор за „нето“ или за „брuto“ основица. За да се осознае начинот на пресметување на персоналниот данок на доход во продолжение на текстот ќе се осврнеме на **претворањето** на пропишаната во пресметана стапка и пресметување на персоналниот данок на лични примања и приходи од авторски права и права од индустриска сопственост, кои во пракса се најчести.

Претворање на пропишани во пресметани стапки

- 100 - основа
- П₁ - 10% (пропишана стапка)

а) 10% Пропишана ⇒ Пресметана

 пресметана

- Персоналниот данок на доход со примена на пропишаната стапка од 10% се добива на тој начин што даночната **основа** се множи со 10 и така добиениот резултат се дели со 90 (100-10).

Пресметка на персонален данок на доход од бруто плата за 2018 година

Пристапот на пресметка на персоналниот данок на доход од бруто плата е идентичен како и при пресметката на данокот на доход од бруто плата и во 2017 година, со таа разлика што личното ослободување на месечно ниво за **2018 година како што беше претходно наведено на годишно ниво е утврдена на износ од 90.372 денари, односно на месечно ниво изнесува 7.531 денари, па споредено со податоците за личното ослободување за 2017 година ќе констатираме дека имаме зголемување на личното ослободување за 2018 година на годишно ниво за 900 денари односно за 75 денари на месечно ниво.**

Примената на новото лично даночно олеснување за примањата по основ на плата во 2018 година значи помала обврска на име персонален данок на доход за плата во износ од 7 денари и поголема нето плата од 7 денари, кое може да се претстави на следниот начин:

	Вид на придонеси во задолжителното социјално осигурување и персонален данок од плата	Стапки во 2018	Износи во 2018	стапка во 2017	износи 2017	износи 2016
1	Договорена Бруто плата		<u>44.555</u>		<u>44.555</u>	<u>44.555</u>
	Придонеси од плата					
2	ПИОМ	18.00	8.020	18.00	<u>8.020</u>	<u>8.020</u>
3	Здравствено осигурување	7.30	3.252	7.30	<u>3.252</u>	<u>3.252</u>
4	Дополнително здравство	0.50	223	0.50	<u>223</u>	<u>223</u>
5	Вработување	1.20	535	1.20	<u>535</u>	<u>535</u>
	Вкупно придонеси	27.⁰⁰	12.030	27.⁰⁰	<u>12.030</u>	<u>12.030</u>
	даночна основица		32525		<u>32.525</u>	<u>32.525</u>
	даночно ослободување		7.531		<u>7.456</u>	<u>7.357</u>
	даночна основа за персонален		24.994		<u>25.069</u>	<u>25.256</u>
	персонален данок 10%		2.500		<u>2.507</u>	<u>2.517</u>
	Нето плата (Бруто плата – даноци и придонеси)		30.025		<u>30.018</u>	<u>30.008</u>

Од погоре наведеното може да се констатира дека разлика во помалку платениот персонален данок на доход се ефектуира за ист износ во висината на нето платата.

Доколку во пракса ни е позната само нето платата, а имаме обврска да пресметаме бруто плата во тој случај пресметувањето/претворањето на нето плата во бруто плата се врши по стандардната формула која гласи:

$$\begin{aligned} \text{Бруто плата 2017 година} &= \{ \text{Нето плата} + (\text{Нето плата} - \text{лично ослободување}) \times 0,111111 \} / 0,73, \text{ односно} \\ \text{Бруто плата} &= \{ 30.025,00 + (30.025,00 - 7.531,00) \times 0,111111 \} / 0,73 \\ \text{Бруто плата} &= (30.025,00 + 2.500,00) / 0,73 \\ \text{Бруто плата} &= 32.525,00 / 0,73 \\ \text{Бруто плата} &= \mathbf{44.555,00} \end{aligned}$$

(Притоа треба да се има во предвид дека износот од 0,730 е добиен на тој начин што од 100 вршиме намалување со збирот на придонесите за 2017 година и добиениот резултат го делиме со 100, односно $(100-27):100 = 0,730$.)

3. Пресметка на персонален данок од доход на примања по основ на поединечно остварен приход врз основа на договор за дело (член 14-а точка 11)

Начинот на постапување при пресметување и плаќање на персоналниот данок на доход започнувајќи од 01.01.2018 година е променет во делот на обврската да истото се врши преку поднесување на Електронска пресметка за приход и данок (е-ППД) до Управата за јавни приходи, преку новиот систем е-Персонален данок e-pdd.ujp.gov.mk, за што потребно е да извршите регистрација во истиот.

- * Бруто износ = (нето износ x 111,1111%)
- * Персонален данок = (бруто износ x 10%)
- * Нето износ = (бруто износ - персонален данок)

или пак

$$\frac{\text{Нето износ} \times \text{по стапка } 10\%}{100 - 10 (\text{стапка } \%)} = \text{Персонален данок}$$

ОДНОСНО

нето износ x 11,1111% (пресм.стапка) = Персонален данок

Пример:

Склучен е договор за дело во нето износ од 10.000,00 ден. Во тој случај имаме:

1. $10.000,00 \times 111,1111\% = 11.111,10$ ден. - бруто износ
 $11.111,10 \times 10\% = 1.111,10$ ден. - персонален данок
 $11.111,10 - 1.111,10 = 10.000,00$ ден. – нето износ

2. - персонален данок

3. $10.000,00 \times 11,11111\% = 1.111,10$ - персонален данок

При пресметки на персоналниот данок од доход по основ на поединечно остварен приход врз основа на договор за дело потребно е да се има во предвид дека даночна **основа** за пресметување на персонален данок претставува “бруто износот на примањето, односно надоместокот” со тоа што во овој случај немаме лично даночно ослободување.

Пресметка на персонален данок на доход на примања остварени по основ на авторски права и право од индустриска сопственост

Основа за пресметување на персонален данок на доход на примања остварени од авторски права и права од индустриска сопственост е нето приходот што се добива кога од остварениот приход ќе се одбијат трошоците што биле потребни за негово остварување. За таа цел за пооделните видови на авторски права и индустриска сопственост се признаваат следните видови на трошоци:

- за вајарски дела, таписерии, керамопластика, уметничка керамика и витраж - 60% од бруто приходот;
- за уметничка фотографија, ѕидно сликарство и сликарство во простор во техниките: фреска, графика, мозаик, интарзија, емајл, интарзирани и емајлирани предмети, костимографија, модно креаторство и уметничка обработка на текстил (ткаен текстил, печатен текстил и слично) - 50% од бруто приходот;
- за сликарски дела, графички дела индустриско обликување со изработување на модели и макети, ситна пластика, уметнички решенија за сценографија, стручни и публицистички дела, преведување на дела од книжевноста, музички и кинематографски дела и реставраторски и конзерваторски дела во областа на културата и уметноста - 50% од бруто приходот;
- за изведување уметнички дела во областа на сериозната музика, балетот, операта и театарско и филмско актерство, за рецитирање, снимање филмови и идејни скици за таписерија и костимографија - 30% од бруто приходот;
- за преводи (освен преводи на книжевни дела), предавање и слични интелектуални творби - 30% од бруто приходот;
- за изведување на естрадни програми на забавна и народна музика - 25% од бруто приходот; и
- за други авторски дела и дела од индустриска сопственост, кои не се опфатени со претходните алинеи - 25% од бруто приходот.

1) Намалување 60%

БТ = ~~_____~~ ден

$$\text{БТ} = 10.000,00 : 96 \times 100 = 10.416,50 \text{ ден.}$$

$$\text{Персонален данок} = \text{БТ} - \text{НТ} = 10.416,50 - 10.000,00 = 416,50 \text{ ден.}$$

или

намалување 60%	6.250,00	(10.416,50 x 60%)
Д.О.	4.166,50	(10.416,50 - 6.250,00)
Данок	416,50	(4.166,50 x 10%)

2) Намалување 50%

БТ = ~~_____~~ ден.

$$\text{БТ} = 10.000,00 : 95 \times 100 = 10.526,00 \text{ ден.}$$

$$\text{Персонален данок} = \text{БТ} - \text{НТ} = 10.526,00 - 10.000,00 = 526,00 \text{ ден.}$$

или

намалување 50%	5.263,00	(10.526,00 x 50%)
Д.О.	5.263,00	(10.526,00 - 5.263,00)
Данок	526,00	(5.263,00 x 10%)

3) Намалување 30%

БТ = ~~_____~~ ден.

$$\text{БТ} = 10.000,00 : 93 \times 100 = 10.752,50 \text{ ден.}$$

$$\text{Персонален данок} = \text{БТ} - \text{НТ} = 10.752,50 - 10.000,00 = 752,50 \text{ ден.}$$

или

намалување 30%	3.225,50	(10.752,50 x 30%)
Д.О.	7.527,00	(10.752,50 - 3.225,50)
Данок	752,50	(7.527,00 x 10%)

4) Намалување 25%

БТ = _____ ден.

БТ = 10.000,00 : 92,5 x 100 = 10.811,00 бруто

Персонален данок = БТ – НТ = 10.811,00 - 10.000,00 = 811,00 ден.

намалување 25%	2.702,50	(10.811,00 x 25%)
Д.О.	8.108,50	(10.811,00 - 2.702,50)
Данок	811,00	(8.108,50 x 10%)

Дадените кратенки го имаат следното значење:

БТ = бруто

НТ = нето

П₁ = стапка и се добива кога стапката на признатото право на трошок се подели со 100

П₂ = стапка и се добива кога пропишаната стапка од 10 ќе се подели со 100

Во насока на правилно постапување при пресметката, исплатата и известувањето за пресметаните и платени обврски на име персонален данок на доход и даноци и придонеси од плата, ги наведуваме подолунаведените упатувања:

Правниот субјект е должен покрај месечното доставување на еден примерок за пресметка на аконтација на данок и платените придонеси, да му достави и збирен податок по истекот на годината, најдоцна до **25-ти јануари**⁸ наредната година (2018-та), за вкупно платената аконтација во 2017 година (оваа обврска согласно член 25 од измените на Законот за изменување и дополнување на Законот за персонален данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ број 190/2017) е преиначена и започнувајќи од 01.01. 2018 година е пропишана обврска за „исплатувачот од членот 76 од овој закон, пред секоја исплата на приходите на кои аконтацијата на данокот се плаќа по одбивка, е должен до органот за јавни приходи да достави пресметка за бруто приходот, одбитоците, пресметаниот данок по одбивка и нето приходот за исплата, за секој обврзник поединечно“ во електронска форма.

Исто така исплатувачот (правниот субјект) е должен на органот за јавни приходи (УЈП) да му достави **Годишен извештај на исплатувачот на приходи за бруто остварените приходи, платениот данок и придонеси и вкупно исплатените нето приходи** (образец ПДД-ГИ за 2016 година) најдоцна до **31-ви јануари**⁹ наредната година (2018-та), (оваа обврска согласно член 25 од измените на Законот за изменување и дополнување на Законот за персонален данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ број 190/2017) е преиначена и започнувајќи од 01.01. 2018 година е пропишан поинаков начин на постапување).

Субјектите кои се организатори на зелен пазар имаат обврска до Управата за јавни приходи да достават Годишен извештај „ПДД/ГИ-ЗП“ за корисниците на продажните места на зелените пазари во периодот од 1 јануари до 31 декември во тековната година најдоцна

⁸ член 77 став 1 од Законот за персонален данок на доход/започнувајќи од 01.01.2018 година пропишан е поинаков начин на постапување;

⁹ член 77 став 3 од Законот за персонален данок на доход/ започнувајќи од 01.01.2018 година пропишан е поинаков начин на постапување;

до **31-ви јануари**¹⁰ наредната година (2018-та), (оваа обврска согласно член 5 од измените на Законот за изменување и дополнување на Законот за персонален данок на доход („Службен весник на Република Македонија“ број 190/2017) е преиначена и започнувајќи од 01.01. 2018 година е пропишан поинаков начин на постапување, односно трговецот кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало е должен на органот за јавни приходи да му доставува извештај за корисниците на продажните места на зелените пазари, најдоцна до крајот на годината која и претходи на годината за која се врши утврдување на данокот и за секоја промена на корисниците на продажните места на зелените пазари, трговецот кој организира зелен пазар е должен на органот за јавни приходи да му го доставува извештајот за корисниците на продажните места на зелените пазари најдоцна до десетти во месецот кој следи по месецот за кој се однесува промената.

Правните субјекти годишните извештаи – образец ПДД-ГИ; ПДД-ГИ/ОЗП и ПДД/ГИ-ЗП задолжително да ги поднесуваат по електронски пат преку системот е-Даноци и тоа најдоцна до 31 Јануари 2018 година како што беше и претходно наведено. Практикувањето на наведената обврска бара од правните субјекти (оние кои во досегашниот период не се регистрирани во системот на е-Даноци) превземање на конкретни активности, а пред се насочени кон обезбедување на дигитален сертификат зачуван на сигурносен уред токен, интернет/минимална интернет конекција и е-Пошта-пријавена во Централен регистар на Република Македонија.

За разлика од правните субјекти, **физичките лица** кои во текот на годината покрај приходите од плата и пензија, односно само приход од земјоделска дејност остваруваат и други видови на приходи, должни се до **15-ти**¹¹ **март 2018-та година** да поднесат годишна даночна пријава за утврдување на персоналниот данок на доход (образец ПДД-ГДП).

Имајќи во предвид дека со измените на Законот за изменување и дополнување на Законот за персонален данок на доход започнувајќи од 01.01.2018 година се воведуваат повеќе новини во начинот на пресметување на персоналниот данок на доход во прилог даваме детални информации на кој начин да ги обезбедите потребните информации преку званичната веб страна на Управата за јавни приходи: ujp.gov.mk

*Со еден збор клучна промена во делот на начинот на пресметување на персоналниот данок на доход е **воведувањето на нова законска обврска/процедура за пресметување и плаќање на обврските за персонален данок на доход, односно пресметувањето на данокот ќе се врши со поднесување на Електронска пресметка за приход и данок (е-ППД) до Управата за јавни приходи, преку новиот систем е-Персонален данок е-pdd.ujp.gov.mk, за што потребно е да извршите регистрација во истиот.***

Појаснување за начинот на постапување при пресметка на персоналниот данок на доход започнувајќи од 01.01.2018 година можете да обезбедите на веб страна на Управата за јавни приходи: <http://ujp.gov.mk/mk/javnost/soopstenija/pogledni/617>

Флаерот за Е- персонален данок на доход можете да го обезбедите на веб страна на Управата за јавни приходи: http://ujp.gov.mk/files/attachment/0000/1031/10-8231_1_Flaer_e-Perosnalen_danok_06.12.2017_web.pdf

Брошурата за Пресметување и плаќање на Е - Персоналниот данок на доход можете да ја симнете на веб страната на Управата за јавни приходи:

¹⁰ член 31 точка 6 од Законот за персонален данок на доход/оваа одредба согласно со член 5 од Законот за изменување и дополнување на Законот за персонален данок на доход е изменет.

¹¹ член 69 став 1 од Законот за персонален данок на доход/оваа одредба согласно со член 18 од Законот за изменување и дополнување на Законот за персонален данок на доход е укината.

[http://www.ujp.gov.mk/files/attachment/0000/1040/10-8809-1_Presmetuvanje_i_plakanje_na_e-
Personalen_danok_29.12.2017.pdf](http://www.ujp.gov.mk/files/attachment/0000/1040/10-8809-1_Presmetuvanje_i_plakanje_na_e-Personalen_danok_29.12.2017.pdf)

Додека најчесто поставуваните прашања и одговор во врска со начинот на постапување во делот на персоналниот данок на доход можете да пристапите преку веб страната на Управата за јавни приходи:

<http://kontaktcentar.ujp.gov.mk:8090/ISKnowledgeBaseExternal/Question>

Појаснувањата за начинот на пресметка на платата за месец јануари 2018 година, новиот клинтски софтвер и известувањето дека стапките на придонеси не се изменети можете да ги обезбедите исто така на веб страната на Управата за јавни приходи: <http://ujp.gov.mk/mk/javnost/soopstenija/pogledni/618>